

USTAWA

z dnia

2007 r.

o odpowiedzialności za czyny przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową¹⁾

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady odpowiedzialności pracodawcy za czyny zabronione pod groźbą kary jako przestępstwa i wykroczenia przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową oraz zasady postępowania w przedmiocie takiej odpowiedzialności.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o zatrudnieniu i innej pracy zarobkowej oraz nielegalnym zatrudnieniu lub nielegalnej innej pracy zarobkowej, oznacza to zatrudnienie, inną pracę zarobkową oraz nielegalne zatrudnienie lub nielegalną inną pracę zarobkową w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.²⁾).

Art. 2. 1. Pracodawcą w rozumieniu ustawy jest osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, jeżeli zatrudnia pracowników lub powierza wykonywanie innej pracy zarobkowej.

2. W przypadku, gdy jednostka organizacyjna wchodząca w skład osoby prawnej we własnym imieniu zatrudnia pracowników, pracodawcą w rozumieniu ustawy jest ta osoba prawna, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. W przypadku, gdy w skład jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wchodzi inne jednostki organizacyjne, które we własnym imieniu zatrudniają pracowników, pracodawcą w rozumieniu ustawy jest jednostka, w której skład wchodzi jednostki zatrudniające pracowników.

4. Pracodawcą w rozumieniu ustawy jest państwowa i samorządowa

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym oraz ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366 i Nr 175, poz. 1462 i Nr 267, poz. 2257 oraz z 2006 r. Nr 94, poz. 651, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 158, poz. 1121 i Nr 217, poz. 1588.

jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej.

Art. 3. Pracodawca podlega odpowiedzialności za czyn zabroniony, którym jest zachowanie osoby fizycznej:

- 1) działającej w imieniu pracodawcy lub jego jednostki organizacyjnej w ramach uprawnienia lub obowiązku reprezentowania lub prowadzenia spraw, w szczególności w ramach uprawnienia do wykonywania czynności z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych oraz innych czynności dotyczących wykonywania pracy zarobkowej, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej lub w ramach obowiązku reprezentowania pracodawcy w tych sprawach, podejmowania w jego imieniu decyzji lub wykonywania kontroli wewnętrznej albo przy przekroczeniu tego uprawnienia lub niedopełnieniu tego obowiązku,
- 2) dopuszczonej do działania w wyniku przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków przez osobę, o której mowa w pkt 1,
- 3) działającej w imieniu lub w interesie pracodawcy albo jego jednostki organizacyjnej, za zgodą lub wiedzą osoby, o której mowa w pkt 1,

- jeżeli zachowanie to przyniosło lub mogło przynieść pracodawcy korzyść, chociażby niemajątkową.

Art. 4. 1. Pracodawca podlega odpowiedzialności na podstawie ustawy, jeżeli fakt popełnienia czynu zabronionego, wymienionego w art. 7, przez osobę, o której mowa w art. 3, został potwierdzony prawomocnym wyrokiem skazującym tę osobę za przestępstwo lub wykroczenie albo prawomocnym wyrokiem warunkowo umarzającym wobec niej postępowanie karne.

2. Pracodawca podlega także odpowiedzialności na podstawie ustawy, jeżeli w orzeczeniu zapadłym w postępowaniu karnym stwierdzono niemożność wydania wyroku, o którym mowa w ust. 1, z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3 -11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.³⁾).

Art. 5. Pracodawca podlega odpowiedzialności na podstawie ustawy, jeżeli do popełnienia czynu zabronionego doszło w następstwie co najmniej braku należytej staranności w wyborze osoby, o której mowa w art. 3, lub co najmniej braku należytego nadzoru nad tą osobą - ze strony organu lub przedstawiciela pracodawcy.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852, Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061, Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405, Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416, Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i poz. 1013, Nr 167, poz. 1192 oraz Nr 226, poz. 1647 i 1648.

Art. 6. Odpowiedzialność albo brak odpowiedzialności pracodawcy na zasadach określonych w ustawie nie wyłącza odpowiedzialności cywilnej za wyrządzoną szkodę, odpowiedzialności administracyjnej ani indywidualnej odpowiedzialności prawnej sprawcy czynu zabronionego.

Art. 7. Pracodawca podlega odpowiedzialności na podstawie ustawy, jeżeli osoba, o której mowa w art. 3:

- 1) popełniła przestępstwo przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, określone w art. 218 - 221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁴⁾);
- 2) popełniła wykroczenie:
 - a) przeciwko prawom pracownika, określone w art. 281 - 283 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁵⁾), w art. 22 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz.U. Nr 35, poz. 163, z późn. zm.⁶⁾), w art. 94 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o pracy na morskich statkach handlowych (Dz.U. Nr 61, poz. 258, z późn. zm.⁷⁾), w art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.⁸⁾) oraz w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz.U. Nr 79, poz. 550),

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426 z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493 oraz z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 136, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1676, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1985 r. Nr 35, poz. 162, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1998 r. Nr 113, poz. 717 oraz z 2001 r. Nr 128, poz. 1405.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1994 r. Nr 113, poz. 547, z 1998 r. Nr 113, poz. 717, z 2000 r. Nr 109, poz. 1156, z 2002 r. Nr 240, poz. 2060, z 2003 r. Nr 229, poz. 2277 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 118, poz. 561, Nr 139, poz. 647, Nr 147, poz. 686, z 1997 r. Nr 82, poz. 518, Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 75, poz. 486, Nr 113, poz. 717, z 2002 r. Nr 135, poz. 1146, z 2003 r. Nr 213, poz. 2081, z 2005 r. Nr 249, poz. 2104.

- b) przeciwko obowiązkom w zakresie legalności zatrudnienia, określone w art. 119 – 121 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Art. 8. 1. Wobec pracodawcy odpowiedzialnego za przestępstwo określone w art. 7 pkt 1 sąd orzeka karę pieniężną w wysokości od 1.000 zł do 20.000.000 zł.

2. Wobec pracodawcy odpowiedzialnego za wykroczenie określone w art. 7 pkt 2 sąd orzeka karę pieniężną w wysokości od 1.000 zł do 100.000 zł.

3. Kara pieniężna, o której mowa w ust. 1 i 2, nie może być wyższa niż 10% przychodu osiągniętego w roku obrotowym, w którym popełniono czyn zabroniony będący podstawą odpowiedzialności pracodawcy, z zastrzeżeniem ust. 5.

4. Przychód, o którym mowa w ust. 3, określa się na podstawie sporządzonego przez pracodawcę sprawozdania finansowego albo na podstawie podsumowania zapisów w księgach podatkowych, o których mowa w art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199).

5. Wobec pracodawcy będącego jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.⁹⁾) kara pieniężna, o której mowa w ust. 1 i 2, nie może być wyższa niż 10% wydatków planowanych w roku budżetowym, w którym popełniono czyn zabroniony będący podstawą odpowiedzialności pracodawcy.

Art. 9. Orzekając karę pieniężną sąd uwzględnia w szczególności wagę nieprawidłowości w wyborze lub nadzorze, o których mowa w art. 5, rozmiary korzyści uzyskanej lub możliwej do uzyskania przez pracodawcę, jego sytuację majątkową, społeczne następstwa ukarania oraz wpływ ukarania na dalsze funkcjonowanie pracodawcy.

Art. 10. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy czyn zabroniony stanowiący podstawę odpowiedzialności pracodawcy nie przyniósł temu pracodawcy korzyści, sąd może odstąpić od orzeczenia kary pieniężnej.

Art. 11. Jeżeli przed upływem 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o

⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218 oraz Nr 187, poz. 1381.

nałożeniu kary pieniężnej zostanie ponownie popełniony czyn zabroniony stanowiący podstawę odpowiedzialności pracodawcy, wobec tego pracodawcy można orzec karę pieniężną w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, jednak nie wyższą niż 20 % przychodu, o którym mowa w art. 8 ust. 3 i 4, albo 20% wydatków, o których mowa w art. 8 ust. 5.

Art. 12. Odpowiedzialność pracodawcy na podstawie ustawy ustaje, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, o którym mowa w art. 4, upłynęło 10 lat.

Art. 13. Kary pieniężnej nie wykonuje się, jeżeli od uprawomocnienia się wyroku stwierdzającego odpowiedzialność pracodawcy za czyn zabroniony pod groźbą kary upłynęło 10 lat.

Art. 14. 1. W postępowaniu karnym albo w postępowaniu w sprawie o wykroczenie o czyn zabroniony, określony w art. 7, przeciwko osobie, o której mowa w art. 3, należy niezwłocznie powiadomić pracodawcę o przysługujących mu uprawnieniach i obowiązkach, o których mowa w ust. 2 - 4 oraz w art. 15, a także poinformować go, że wydanie orzeczenia, o którym mowa w art. 4, może spowodować odpowiedzialność na podstawie ustawy, jeżeli czyn zabroniony przyniósł lub mógł przynieść pracodawcy korzyść, chociażby niemajątkową.

2. Pracodawca może zgłosić udział swojego przedstawiciela w postępowaniu przed sądem, nie później niż przed zamknięciem przewodu sądowego w pierwszej instancji.

3. Przedstawicielem pracodawcy w postępowaniu przed sądem nie może być osoba, przeciwko której toczy się postępowanie karne albo postępowanie w sprawie o wykroczenie w tej samej sprawie.

4. Zgłoszenie udziału przedstawiciela pracodawcy następuje w formie pisemnej. Przepisy art. 119 i 120 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 15. 1. W postępowaniu karnym, w którym bierze udział przedstawiciel pracodawcy, pracodawcy temu przysługują uprawnienia określone w art. 156, art. 167, art. 171 § 2, art. 350 § 1 pkt 3, art. 352, art. 406, art. 422 § 1, art. 423 § 2, art. 425, art. 444, art. 459, art. 505 i art. 506 §1 Kodeksu postępowania karnego.

2. W postępowaniu w sprawie o wykroczenie, w którym bierze udział przedstawiciel pracodawcy, uprawnienia określone w ust. 1 przysługują pracodawcy odpowiednio.

3. Sąd może przesłuchać przedstawiciela pracodawcy w charakterze świadka. Osoba ta może odmówić zeznań. Przepisy art. 72, art. 75, art. 87 i art. 89 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

4. W przypadku skorzystania z uprawnienia określonego w art. 171 § 2 lub art. 406 § 1 Kodeksu postępowania karnego przedstawiciel pracodawcy może, uwzględniając kolejność wskazaną w art. 370 § 1 oraz w art. 406 § 1 Kodeksu postępowania karnego, odpowiednio zadawać pytania stronom lub zabrać głos po zamknięciu przewodu sądowego przed wystąpieniem obrońcy oskarżonego.

Art. 16. Do postępowania w sprawie odpowiedzialności pracodawcy za czyny zabronione pod groźbą kary stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Nie stosuje się jednak przepisów Kodeksu postępowania karnego o oskarżycielu prywatnym, powodzie cywilnym, przedstawicielu społecznym, postępowaniu przygotowawczym, postępowaniach szczególnych oraz o postępowaniu karnym w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych.

Art. 17. Ciężar dowodu spoczywa na tym, kto dowód zgłasza.

Art. 18. 1. W sprawach odpowiedzialności pracodawcy za naruszenie praw osób wykonujących pracę zarobkową orzeka w pierwszej instancji sąd rejonowy, w którego okręgu popełniono czyn zabroniony, a jeżeli czyn taki popełniono w okręgu kilku sądów, na polskim statku wodnym lub powietrznym albo za granicą - sąd rejonowy, w którego okręgu znajduje się siedziba pracodawcy, a w przypadku zagranicznej jednostki organizacyjnej - siedziba jej przedstawiciela w Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Środki odwoławcze od wyroków oraz orzeczeń i zarządzeń zamykających drogę do wydania wyroku rozpoznaje sąd okręgowy właściwy według przepisów Kodeksu postępowania karnego, a środki odwoławcze od pozostałych postanowień, zarządzeń i czynności - sąd rejonowy w innym równorzędnym składzie.

Art. 19. 1. Sąd apelacyjny, na wniosek sądu rejonowego, może, z zastrzeżeniem ust. 2, przekazać do rozpoznania sądowi okręgowemu, jako sądowi pierwszej instancji, sprawę ze względu na jej szczególną wagę lub złożoność. Przepis art. 18 ust. 2 stosuje się odpowiednio do sądu apelacyjnego lub okręgowego.

2. Sąd apelacyjny, na wniosek sądu rejonowego, przekazuje do rozpatrzenia sądowi okręgowemu, jako sądowi pierwszej instancji, sprawę

odpowiedzialności pracodawcy, o którym mowa w art. 4 ust. 2.

Art. 20. Postępowanie wszczyna się na wniosek prokuratora, inspektora pracy lub pokrzywdzonego.

Art. 21. Wniosek złożony przez pokrzywdzonego powinien być sporządzony i podpisany przez osobę uprawnioną do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub osobę uprawnioną do świadczenia pomocy prawnej według przepisów o radcach prawnych.

Art. 22. Wniosek powinien zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy oraz jego adres dla doręczeń;
- 2) oznaczenie pracodawcy oraz jego adres dla doręczeń;
- 3) dokładne określenie czynu zabronionego stanowiącego podstawę odpowiedzialności pracodawcy, z uwzględnieniem okoliczności, o których mowa w art. 3 i 5;
- 4) wskazanie prawomocnego wyroku albo orzeczenia zapadłego w postępowaniu karnym, które stwierdza niemożność wydania wyroku skazującego z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3 -11 Kodeksu postępowania karnego;
- 5) wskazanie sądu właściwego do rozpoznania sprawy;
- 6) uzasadnienie;
- 7) wykaz dowodów, których przeprowadzenia na rozprawie głównej domaga się wnioskodawca.

Art. 23. Wraz z wnioskiem przesyła się sądowi odpis orzeczenia, o którym mowa w art. 4, wraz z uzasadnieniem, jeżeli je sporządzono.

Art. 24. W celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania wnioskodawca, o którym mowa w art. 20, może wystąpić do sądu właściwego do rozpoznania sprawy o wydanie postanowienia o zabezpieczeniu na mieniu pracodawcy grożącej kary pieniężnej.

Art. 25. Wniosek podlega wstępnej kontroli sądu; przepisy Kodeksu postępowania karnego o wstępnej kontroli oskarżenia stosuje się odpowiednio.

Art. 26. Jeżeli wniosek w tej samej sprawie złożyli prokurator lub inspektor pracy i pokrzywdzony, rozpoznaniu podlega wniosek prokuratora albo inspektora pracy, co nie wyłącza uprawnień procesowych pokrzywdzonego.

Art. 27. 1. W imieniu pracodawcy w postępowaniu występuje osoba uprawniona do jego reprezentacji albo inna osoba wyznaczona przez

pracodawcę.

2. Pracodawca może ustanowić obrońcę spośród osób uprawnionych do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub osób uprawnionych do świadczenia pomocy prawnej według przepisów o radcach prawnych.

3. Osoba, o której mowa w ust. 1, ma prawo składania wyjaśnień, może jednak bez podania powodów odmówić odpowiedzi na poszczególne pytania lub odmówić składania wyjaśnień. Osoba ta ma prawo składania wyjaśnień do każdego dowodu przeprowadzonego na rozprawie.

4. W imieniu pracodawcy w postępowaniu nie może występować osoba, o której mowa w art. 3.

5. W przypadku wyznaczenia przez pracodawcę osoby, o której mowa w art. 3, sąd wzywa pracodawcę do wskazania, w terminie 7 dni, innej osoby, która będzie występowała w postępowaniu w jego imieniu.

6. W razie nie wyznaczenia w terminie innej osoby, o której mowa w ust. 5, albo gdy nie działają organy uprawnione do reprezentowania pracodawcy, sąd wyznacza temu pracodawcy obrońcę z urzędu, spośród osób wymienionych w ust. 2.

Art. 28. 1. W rozprawie mogą wziąć udział: wnioskodawca, pokrzywdzony, przedstawiciel pracodawcy i jego obrońca.

2. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo strony nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

Art. 29. Dowody dopuszcza się na wniosek stron, a w uzasadnionych przypadkach także z urzędu.

Art. 30. 1. Sąd rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne w granicach wniosku, orzeczenia, o których mowa w art. 4 ust. 1, są wiążące.

2. Powagę rzeczy osądzonej lub zawisłość sprawy ustala się wyłącznie według czynu zabronionego, za który pracodawca poniósł albo ma ponieść odpowiedzialność.

Art. 31. 1. Sąd może odczytywać na rozprawie głównej protokoły przesłuchań świadków, oskarżonych i obwinionych, a także zawiadomienia o przestępstwie sporządzone w postępowaniu prowadzonym na podstawie odrębnych przepisów; przepisy art. 389 i 391 Kodeksu postępowania karnego

stosuje się odpowiednio.

2. Na rozprawie wolno również odczytywać protokoły oględzin, przeszukania i zatrzymania rzeczy, opinie biegłych, instytutów, zakładów lub instytucji oraz wszelkie dokumenty urzędowe złożone w postępowaniu prowadzonym na podstawie odrębnych przepisów.

3. Jeżeli czynność procesowa była utrwalona za pomocą stenogramu lub urządzenia rejestrującego dźwięk lub obraz, zapis taki można również odtworzyć na rozprawie.

Art. 32. 1. Protokoły i dokumenty podlegające odczytaniu na rozprawie można uznać bez ich odczytania za ujawnione w całości lub części, należy je jednak odczytać, jeżeli którakolwiek ze stron tego zażąda.

2. Żądanie strony, której protokół lub dokument nie dotyczy, nie stoi na przeszkodzie uznaniu tego protokołu lub dokumentu za ujawnione bez ich odczytania.

Art. 33. Od wyroku sądu pierwszej instancji wnioskodawcy i pracodawcy oraz pokrzywdzonemu w przypadku, o którym mowa w art. 26, przysługuje apelacja.

Art. 34. Kasacja może być wniesiona jedynie przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich.

Art. 35. W sprawach dotyczących odpowiedzialności pracodawcy za czyny zabronione pod groźbą kary sąd i prokurator udzielają pomocy prawnej na wniosek właściwego organu państwa obcego.

Art. 36. Do wykonania orzeczonej kary pieniężnej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu karnego wykonawczego dotyczące wykonania grzywny, przy czym kara pieniężna jest płatna z przychodu pracodawcy.

Art. 37. Zatarcie orzeczenia stwierdzającego odpowiedzialność pracodawcy za czyn zabroniony pod groźbą kary następuje z mocy prawa z upływem 10 lat, a w przypadku wykroczenia po upływie 3 lat od wykonania lub darowania albo przedawnienia wykonania kary pieniężnej.

Art. 38. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r.

Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 281 otrzymuje brzmienie:

„Art. 281. § 1. Kto, będąc pracodawcą lub działając w jego imieniu:

- 1) zawiera umowę cywilnoprawną w warunkach, w których zgodnie z art. 22 § 1 powinna być zawarta umowa o pracę,
 - 2) nie potwierdza na piśmie zawartej z pracownikiem umowy o pracę,
 - 3) wypowiada lub rozwiązuje z pracownikiem stosunek pracy bez wypowiedzenia, naruszając w sposób rażący przepisy prawa pracy,
 - 4) stosuje wobec pracowników inne kary niż przewidziane w przepisach prawa pracy o odpowiedzialności porządkowej pracowników,
 - 5) narusza przepisy o czasie pracy lub przepisy o uprawnieniach pracowników związanych z rodzicielstwem i zatrudnianiu młodocianych,
 - 6) nie prowadzi dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych pracowników
- podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.
- § 2. Podżeganie do popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1 oraz pomocnictwo w jego popełnieniu są karalne.
- § 3. W razie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1, można orzec nawiązkę w wysokości do 3.000 zł na rzecz pokrzywdzonego.”;

2) art. 282 otrzymuje brzmienie:

„Art. 282. § 1. Kto, wbrew obowiązкови:

- 1) nie wypłaca w ustalonym terminie wynagrodzenia za pracę lub innego świadczenia przysługującego pracownikowi albo uprawnionemu do tego świadczenia członkowi rodziny pracownika, wysokość tego wynagrodzenia lub świadczenia bezpodstawnie obniża albo dokonuje bezpodstawnych potrąceń,
 - 2) nie udziela przysługującego pracownikowi urlopu wypoczynkowego lub bezpodstawnie obniża wymiar tego urlopu,
 - 3) nie wydaje pracownikowi świadectwa pracy,
- podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew obowiązкови nie wykonuje podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu pracy lub ugody zawartej przed komisją pojednawczą lub sądem pracy.

§ 3. Podżeganie do popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1 lub 2, oraz pomocnictwo w jego popełnieniu są karalne.

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1 lub 2, można orzec nawiązkę w wysokości do 3.000 zł na rzecz pokrzywdzonego.”;

3) art. 283 otrzymuje brzmienie:

„Art. 283. §1. Kto, będąc odpowiedzialnym za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy albo kierując pracownikami, nie przestrzega przepisów lub zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto:

- 1) wbrew obowiązкови nie zawiadamia w terminie 30 dni właściwego okręgowego inspektora pracy i właściwego państwowego inspektora sanitarnego o miejscu, rodzaju, zakresie prowadzonej działalności, jak również o zmianie miejsca, rodzaju i zakresu prowadzonej działalności oraz o zmianie technologii, jeżeli zmiana technologii może powodować zwiększenie zagrożenia dla zdrowia pracowników,
- 2) wbrew obowiązкови nie zapewnia, aby budowa lub przebudowa obiektu budowlanego albo jego części, w których przewiduje się pomieszczenia pracy, była wykonywana na podstawie projektów uwzględniających wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, pozytywnie zaopiniowanych przez uprawnionych rzeczoznawców,
- 3) wbrew obowiązкови wyposaża stanowiska pracy w maszyny i inne urządzenia techniczne, które nie spełniają wymagań dotyczących oceny zgodności,
- 4) wbrew obowiązкови dostarcza pracownikowi środki ochrony indywidualnej, które nie spełniają wymagań dotyczących oceny zgodności,
- 5) wbrew obowiązкови stosuje:
 - a) materiały i procesy technologiczne bez uprzedniego ustalenia stopnia ich szkodliwości dla zdrowia pracowników i bez podjęcia odpowiednich środków profilaktycznych,
 - b) substancje i preparaty chemiczne nie oznakowane w sposób widoczny i umożliwiający ich identyfikację,
 - c) niebezpieczne substancje i niebezpieczne preparaty

chemiczne nie posiadające kart charakterystyki tych substancji, a także opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem,

- 6) wbrew obowiązkowi nie zawiadamia właściwego okręgowego inspektora pracy, prokuratora lub inny właściwy organ o śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym wypadku przy pracy oraz o każdym innym wypadku, który wywołał wymienione skutki, mającym związek z pracą, jeżeli może być uznany za wypadek przy pracy, nie zgłasza choroby zawodowej albo podejrzenia o taką chorobę, nie ujawnia wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, albo przedstawia niezgodne z prawdą informacje, dowody lub dokumenty dotyczące takich wypadków i chorób,
- 7) nie wykonuje w wyznaczonym terminie podlegającego wykonaniu nakazu właściwego okręgowego inspektora pracy,
- 8) utrudnia działalność organu Państwowej Inspekcji Pracy, w szczególności uniemożliwia prowadzenie wizytacji zakładu pracy lub nie udziela informacji niezbędnych do wykonywania jej zadań.

§ 3. Podżeganie do popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1 lub 2 oraz pomocnictwo w jego popełnieniu są karalne.”.

Art. 39. W ustawie z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 50, poz. 580, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W Rejestrze gromadzi się także dane o pracodawcach, wobec których prawomocnie orzeczono karę pieniężną za przestępstwo przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową na podstawie ustawy z dnia 2007 r. o odpowiedzialności za czyny przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową (Dz.U. Nr ..., poz. ...).”;

2) w art. 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do zadań biura informacyjnego należy:

- 1) przetwarzanie danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych i danych o pracodawcach, podlegających gromadzeniu w Rejestrze,
- 2) zabezpieczanie danych osobowych oraz danych o podmiotach zbioro-

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 56, poz.579, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 197, poz. 1661, z 2003 r. Nr 137, poz. 1302, z 2005 r. Nr 183, poz. 1537 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 157, poz. 1119.

wych i danych o pracodawcach zgromadzonych w Rejestrze przed dostępem osób nieuprawnionych,

- 3) przygotowywanie projektów decyzji, postanowień i rozpatrywanie skarg w sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych i danych o pracodawcach zgromadzonych w Rejestrze.”;
- 3) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art.5. Dane osobowe oraz dane o podmiotach zbiorowych i dane o pracodawcach zgromadzone w Rejestrze nie mogą być z niego usunięte, chyba że ustawa stanowi inaczej.”;
- 4) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepisy ust. 1 pkt 1, 4-9 i 11 stosuje się odpowiednio do uzyskiwania zgromadzonych w Rejestrze informacji o podmiotach zbiorowych oraz informacji o pracodawcach.”;
- 5) w art. 7 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Każdemu pracodawcy przysługuje prawo do uzyskania informacji, czy jego dane są zgromadzone w Rejestrze. Pracodawcy, którego dane znajdują się w zbiorach danych zgromadzonych w Rejestrze, na jego wniosek, udostępnia się informację o treści wszystkich zapisów dotyczących tego pracodawcy.”;
- 6) w art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1.Dane o osobach, o których mowa w art. 1 ust. 2, dane o podmiotach zbiorowych, o których mowa w art. 1 ust. 3, oraz dane o pracodawcach, o których mowa w art. 1 ust. 4, gromadzone są:

 - 1) w kartotekach, stanowiących zbiory ewidencyjne dokumentów,
 - 2) w bazie danych systemu informatycznego.”;
- 7) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art.11.1. Dokumentami, na podstawie których przetwarza się dane osobowe, dane o podmiotach zbiorowych lub dane o pracodawcach, są:

 - 1) karta rejestracyjna,
 - 2) zawiadomienie o zmianach ewidencyjnych, zwane dalej "zawiadomieniem",
 - 3) zawiadomienie dotyczące podmiotu zbiorowego,
 - 4) zawiadomienie dotyczące pracodawcy.

2. Kartę rejestracyjną sporządza sąd pierwszej instancji niezwłocznie

po uprawomocnieniu się orzeczenia wydanego wobec osoby, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-7, wobec podmiotu zbiorowego, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lub wobec pracodawcy, o którym mowa w art. 1 ust. 4.

3. Zawiadomienie sporządzane jest przez organ wykonujący orzeczenie w postępowaniu karnym w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, w sprawach nieletnich, a także przez sąd orzekający o tymczasowym aresztowaniu lub umieszczeniu nieletniego w schronisku dla nieletnich oraz przez prokuratora.
4. Zawiadomienie dotyczące podmiotu zbiorowego sporządza organ wykonujący orzeczenie w postępowaniu karnym w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe.
5. Zawiadomienie dotyczące pracodawcy sporządza organ wykonujący orzeczenie w postępowaniu karnym oraz w postępowaniu w sprawach o wykroczenia.”;

8) w art. 12:

a) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. W karcie rejestracyjnej dotyczącej pracodawcy umieszcza się:

- 1) oznaczenie pracodawcy oraz jego siedziby,
- 2) oznaczenie sądu, który wydał wyrok oraz sygnaturę akt sprawy,
- 3) datę wydania oraz uprawomocnienia się wyroku,
- 4) orzeczoną karę pieniężną,
- 5) kwalifikację prawną czynu zabronionego osoby fizycznej stanowiącego podstawę odpowiedzialności pracodawcy,
- 6) nazwisko, imię, stanowisko oraz podpis osoby sporządzającej.”;

b) po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

„2b. Zawiadomienie dotyczące pracodawcy zawiera dane, o których mowa w ust. 1b pkt 1, 2 i 6, oraz informacje o:

- 1) wykonaniu kary pieniężnej, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 2007 r. o odpowiedzialności za czyny przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową (Dz.U. Nr ..., poz.),
- 2) zatarciu orzeczenia stwierdzającego odpowiedzialność pracodawcy za czyn zabroniony pod groźbą kary,
- 3) likwidacji pracodawcy, którego dane zgromadzono w Rejestrze.”;

9) w art. 13 w pkt 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

- „5) kart rejestracyjnych i zawiadomień, zawierających informacje o pracodawcach podlegających odpowiedzialności na podstawie przepisów ustawy z dnia 2007 r. o odpowiedzialności za czyny przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, (Dz.U. Nr ..., poz. ...).”;
- 10) w art. 14 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
- „1. Dane osobowe osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-4 i 7, dane o podmiotach zbiorowych, o których mowa w art. 1 ust. 3, oraz dane o pracodawcach, o których mowa w art. 1 ust. 4, usuwa się z Rejestru, jeżeli z mocy prawa skazanie uległo zatarciu, a nadto po otrzymaniu zawiadomienia o:”;
- 11) art. 17 otrzymuje brzmienie:
- „Art.17. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki, w tym techniczne i organizacyjne, sposób oraz tryb gromadzenia danych osobowych, danych o podmiotach zbiorowych oraz danych o pracodawcach w Rejestrze oraz usuwania tych danych z Rejestru, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania Rejestru oraz zabezpieczenia gromadzonych w nim danych osobowych, danych o podmiotach zbiorowych oraz danych o pracodawcach przed dostępem osób nieuprawnionych, wykorzystywaniem przez osoby nieuprawnione, uszkodzeniem lub zniszczeniem.”;
- 12) w art. 18 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. W przypadku stwierdzenia okoliczności, wskazujących na prawdopodobieństwo wprowadzenia do Rejestru danych osobowych, danych o podmiotach zbiorowych lub danych o pracodawcach sprzecznych z treścią orzeczenia lub nieodpowiadających zapisom w odpowiednich aktach, dyrektor biura informacyjnego przeprowadza postępowanie w celu ustalenia prawidłowych danych. Adnotację o wszczęciu takiego postępowania umieszcza się na odpowiedniej karcie rejestracyjnej lub zawiadomieniu.”;
- 13) w art. 19:
- a) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:
- „1b. Informacji o pracodawcy na podstawie danych o tym pracodawcy zgromadzonych w Rejestrze udziela się na zapytanie podmiotów wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1, 4-9 i 11 lub na wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 7 ust. 3”;
- b) po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:
- „2b. Zapytanie o udzielenie informacji o pracodawcy powinno zawierać:

- 1) oznaczenie pracodawcy oraz jego siedziby,
- 2) określenie rodzaju i zakresu danych o pracodawcy, które mają być przedmiotem informacji,
- 3) wskazanie postępowania, w związku z którym zachodzi potrzeba uzyskania danych o pracodawcy,
- 4) nazwę podmiotu kierującego zapytanie,
- 5) datę wystawienia,
- 6) podpis sędziego, prokuratora albo uprawnionej osoby lub organu podmiotu kierującego zapytanie.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wniosek osoby, o której mowa w art. 7 ust. 1, o udzielenie informacji z Rejestru powinien zawierać: nazwisko, w tym także przybrane, imiona, nazwisko rodowe, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, nazwisko rodowe matki, miejsce zamieszkania, obywatelstwo oraz numer PESEL i podpis wnioskodawcy. Wniosek podmiotu zbiorowego, o którym mowa w art. 7 ust. 2, oraz wniosek pracodawcy, o którym mowa w art. 7 ust. 3, powinien zawierać oznaczenie odpowiednio tego podmiotu albo pracodawcy i jego adres. Jeżeli we wniosku nie określono rodzaju i zakresu danych, które mają być przedmiotem informacji, informacja ta powinna zawierać odpis wszystkich zapisów dotyczących wnioskodawcy zamieszczonych na kartach rejestracyjnych i zawiadomieniach.”;

14) w art. 20 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Informacja o pracodawcy, sporządzona na podstawie danych zgromadzonych w Rejestrze, zawiera:

- 1) oznaczenie pracodawcy wraz z jego siedzibą,
- 2) dane o pracodawcy w zakresie objętym zapytaniem lub wnioskiem albo stwierdzenie, że pracodawca nie figuruje w Rejestrze,
- 3) datę wydania,
- 4) nazwisko i imię osoby upoważnionej do jej wydania,
- 5) pieczęć urzędową.”;

15) art. 21 otrzymuje brzmienie:

„Art. 21. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki, sposób i tryb udzielania informacji o osobach, informacji o podmiotach zbiorowych oraz informacji o pracodawcach, na podstawie danych zgromadzonych w Rejestrze, mając na uwadze potrzebę przekazywania takich informacji w określonych

przypadkach, także za pomocą urządzeń służących do automatycznego ich przekazywania, a także określi wzór zapytania o udzielenie informacji o osobie, o którym mowa w art. 19 ust. 2, wzór zapytania o udzielenie informacji o podmiocie zbiorowym, o którym mowa w art. 19 ust. 2a, wzór zapytania o udzielenie informacji o pracodawcy, o którym mowa w art. 19 ust. 2b, wzór formularza informacji o osobie, o której mowa w art. 20 ust. 1, wzór formularza informacji o podmiocie zbiorowym, o której mowa w art. 20 ust. 2, oraz wzór formularza informacji o pracodawcy, o której mowa w art. 20 ust. 3.”;

16) art. 23 otrzymuje brzmienie:

„Art. 23. Informacja o osobie, o której mowa w art. 20 ust. 1, informacja o podmiocie zbiorowym, o którym mowa w art. 20 ust. 2, oraz informacja o pracodawcy, o której mowa w art. 20 ust. 3, stanowi zaświadczenie w rozumieniu przepisów działu VII Kodeksu postępowania administracyjnego.”;

17) w art. 24 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Za wydanie z Rejestru informacji o podmiocie zbiorowym oraz informacji o pracodawcy pobiera się opłatę stanowiącą dochód budżetu państwa. Od uiszczenia opłaty zwolnione są podmioty wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 4-9 i 11.”;

18) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Art. 25. Kto bez uprawnienia uzyskuje z Rejestru informację o osobie, informację o podmiocie zbiorowym albo informację o pracodawcy, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”.

Art. 40. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 119 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Podżeganie do popełnienia wykroczenia, o którym mowa w ust. 1 oraz pomocnictwo w jego popełnieniu jest karalne.”;

2) w art. 120 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Podżeganie do popełnienia wykroczenia, o którym mowa w ust. 1 oraz pomocnictwo w jego popełnieniu jest karalne.”.

Art. 41. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2007 r.

